

Dosarul nr. 2ra-582/23
2-22011405-01-2ra-13042023

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (jud. E. Bulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Cotruță, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

24 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos

Diana Stănilă

examinând recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Judecătoria Chișinău, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Petru Doru, casată integral hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoria Hîncești, sediul Central și adoptată o hotărâre nouă, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru,

c o n s t a t ă :

La 19 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Petru Doru a depus, la Judecătoria Chișinău, sediul Central, cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Judecătoria Chișinău, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 3-4).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Petru Doru a indicat că la 16 iulie 2019, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Ozi Grup” privind apărarea drepturilor salariatului. Obiectul litigiului îl constituie încasarea restanțelor la achitarea salariului și a penalităților pentru întârzierile la plata salariului. Cererea de chemare în judecată a fost înregistrată în instanța de fond (în PIGD) la 29 iulie 2019.

A menționat că instanța de fond, cu încălcarea prevederilor art. 355 alin. (3) din Codul muncii, a convocat părțile în proces abia la 23 septembrie 2019, adică cu o întârziere de 1,5 luni în comparație cu termenul prevăzut de lege.

A afirmat că, deși nu au existat motive pentru amânarea procesului, procedura citării legale fiind executată, inclusiv și în privința pârâtului persoana juridică SRL „Ozi Grup”, instanța de fond a amânat ședința de examinare a cauzei, inițial pentru data de 30 octombrie 2019 și, ulterior, pentru data de 28 noiembrie 2019, pentru ca în ultima ședință să dispună suspendarea procesului pentru o perioadă nedeterminată.

Motivul suspendării procesului civil l-a constituit faptul aflării societății pârâte în procedura de insolvență.

Reclamantul a precizat că a intervenit în procesul de suspendare, contestând încheierea de suspendare, solicitând reluarea procesului și contestând încheierea de refuz în reluare a procesului, Curtea de Apel Chișinău a respins recursurile, procesul civil fiind suspendat până în prezent.

La 26 decembrie 2019, având în vedere că SRL „Ozi Grup” se află în procedura de insolvență, a depus cerere de validare a creanțelor, care până în prezent nu a fost soluționată, deși a adresat mai multe cereri în acest sens, inclusiv cereri de accelerare a procedurii.

Contrar prevederilor art. 355 alin. (4) din Codul muncii, de la data depunerii acțiunii în instanța de drept comun și cererii de validare a creanțelor în instanța de insolvență și până la moment au trecut mai mult de 2,5 ani, și nici una din instanțe nu a soluționat litigiul de muncă, dânsul fiind privat de dreptul său de a-i fi achitat salariul.

De asemenea, a invocat că în această perioadă lichidatorul SRL „Ozi Grup” a inițiat procedura de vânzare a bunurilor societății, pentru achitarea datoriilor existente față de creditori, dânsul fiind privat de posibilitatea pretinderii la achitarea restanțelor salariale în cadrul procedurii de insolvență.

A considerat că, în circumstanțele descrise, se atestă încălcarea din partea instanței naționale - Judecătoria Chișinău, atât în cadrul acțiunii în procedura generală, cât și în cadrul procedurii de insolvență, a termenului rezonabil de examinare a cauzei, ce are ca obiect un litigiu individual de muncă, în situația în care potrivit dispozițiilor art. 355 alin. (4) din Codul muncii, litigiile de acest gen urmează a fi examinate în cel mult 30 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii în instanță, cu pronunțarea hotărârii.

Urmare a modului în care derulează procesul, scopului urmărit de el, aspirațiilor și așteptărilor în rezultatul soluționării litigiului de muncă și importanța procesului/obiectul litigiului îl constituie plata salariului neachitat de angajator o perioadă excesiv de îndelungată, a remarcat că statul este responsabil atât pentru repararea prejudiciului material cauzat, ce constituie suma salariului neachitat, cât și pentru repararea prejudiciului moral cauzat, estimat la suma de 50 000 de lei, sumă care va constitui un remediu eficient și echitabil încălcării comise.

În drept, reclamantul Petru Doru și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 166, 167 din Codul de procedură civilă, art. 1-4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Reclamantul Petru Doru a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la acțiunea lui Petru Doru împotriva

SRL „Ozi Grup” privind încasarea restanței la salariu, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul său, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral cauzat, echivalent la suma de 50 000 de lei și a prejudiciului material cauzat în sumă de 42 935,58 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

La 01 martie 2022, prin intermediul poștei electronice, în temeiul art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă, Petru Doru a depus cerere privind strămutarea cauzei de la Judecătoria Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad (f. d. 27-28).

Prin încheierea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cauza civilă a fost transmisă Curții de Apel Chișinău, pentru soluționarea chestiunii de strămutare a acesteia într-o altă instanță judecătorească egală în grad (f. d. 30-31).

Prin încheierea din 05 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea reclamantului Petru Doru privind strămutarea cauzei, fiind dispusă strămutarea cauzei la Judecătoria Hîncești (f. d. 37-38).

Prin hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru (f. d. 95, 107-116).

La 22 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Petru Doru a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central (f. d. 100-102), iar la 29 noiembrie 2022, a fost prezentată cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (f. d. 128-129).

Prin decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Petru Doru, casată integral hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central și se adoptată o hotărâre nouă, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru.

A fost constatată încălcarea dreptului lui Petru Doru la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” privind încasarea restanței salariale.

A fost încasată din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Petru Doru suma de 15 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f. d. 159, 160-169).

La 20 martie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f. d. 172-176).

În motivarea recursului, recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a indicat că intimatul nu a utilizat instrumentul legal acordat de legislația procesual civilă în art. 192 din Codul de procedură civilă. Aspectul neaplicării de către intimat a remediilor acceleratorii însuși denotă o acceptare tacită a rezonabilității duratei procedurilor.

Cu referire la prevederile art. 114 din Codul de procedură civilă, a menționat că nu poate fi inclusă în calculul duratei procedurilor, perioada în care cauza a fost efectiv suspendată.

Prima instanță și instanța de apel au omis faptul că Petru Doru a înaintat anterior, în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, cerere de chemare în judecată privind pretinderea caracterului nerezonabil al procedurilor cauzei vizate.

Astfel, prin decizia nr. 2a-1973/2020 din 29 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Petru Doru și menținută hotărârea din 25 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Respectiv, intimatul nu poate pretinde caracterul nerezonabil al unor proceduri, asupra cărora instanțele naționale s-au expus deja. Iar prejudiciul care a fost dispus spre încasare, include implicit și perioada examinată în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

La 19 mai 2023, Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov a declarat recurs împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel în partea cuantumului prejudiciului moral încasat de la suma de 15 000 de lei la suma de 50 000 de lei, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii pretenției de reparare a prejudiciului material, cu emiterea în această parte a unei noi soluții de admitere a apelului, casarea în această parte a hotărârii primei instanțe și adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a pretenției și repararea prejudiciului material în sumă de 42 935,58 de lei, cu încasarea acestei sume în beneficiul lui de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova (f. d. 182-190).

În motivarea recursului, Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov a indicat că nu este de acord, parțial, cu concluziile și soluția instanței de apel, deoarece greșit a fost determinat cuantumul prejudiciului moral și incorect a fost respinsă pretenția de reparare a prejudiciului material, ce constă în salariul neachitat, din motiv că aceste situații s-au datorat tergiversării și examinării extrem de îndelungată a proceselor judiciare, atât în instanța de drept comun, cât și în cea de insolvență, inițiate la cererile depuse de el, având ca obiect încasarea salariului restant.

A menționat că instanța de apel, deși corect a stabilit încălcarea termenului rezonabil de judecare a cauzelor ce aveau ca obiect încasarea salariului restant, greșit a reținut restul circumstanțelor cum sunt scopul urmărit de reclamant, speranța acestuia de a beneficia de retribuția muncii, prejudicierea adusă personal reclamantului, cât și familie sale, având și un copil minor, frământările, disconfortul, suferințele suportate, care se repetau, avansau și deveneau tot mai profunde și acute din cauza situațiilor respective, pierderea speranței de a obține retribuția muncii, lipsa de finanțare ce s-a datorat neachitării salariului într-o perioadă atât de îndelungată, neglijența și nepăsarea demonstrată de instanțele judecătorești la soluționarea litigiului său.

La fel, a evidențiat că cererea sa de validare a creanțelor a rămas fără nici o mișcare pe parcursul a 2,5 ani, până la momentul când dânsul nu a inițiat în instanță prezentul proces.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 31 ianuarie 2023 (f. d. 159).

Conform extrasului din poșta electronică anexat la materialele cauzei, decizia motivată din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Ministerului Justiției al Republicii Moldova și reprezentantului lui Petru Doru, avocatei Natalia Vladimirov, în mod electronic, la 24 martie 2023 (f. d. 171).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererea de recurs a fost depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, la 20 martie 2023 (f. d. 172-176), iar de Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov, la 19 mai 2023 (f. d. 182-190).

La 12 mai 2023, în adresa lui Petru Doru și Judecătorei Chișinău a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 180).

La 23 mai 2023, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Judecătorei Chișinău a fost expediată copia recursului declarat de Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 191).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov, împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov, sunt admisibile.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), instanța, după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, Petru Doru înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Judecătoria Chișinău, a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la acțiunea lui Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” privind încasarea restanței la salariu, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral cauzat, echivalent la suma de 50 000 de lei și a prejudiciului material cauzat în sumă de 42 935,58 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată (f. d. 3-4).

Fiind investită cu judecarea fondului litigiului, Judecătoria Hîncești, sediul Central, prin hotărârea din 01 iulie 2022, a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru (f. d. 95, 107-116).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a admis apelul declarat de Petru Doru, a casat integral hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central și a adoptat o hotărâre nouă, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru. A fost constatată încălcarea dreptului lui Petru Doru la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată

depusă de Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” privind încasarea restanței salariale. A fost încasată din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Petru Doru suma de 15 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f. d. 159, 160-169).

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererile de recurs, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, concluziile fiind expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

La fel, și alin. (5) al normei enunțate expres prevede că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Ținând cont de limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, se va remarca că, contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, la adoptarea soluției sale, instanța de apel a reținut ca temei de admitere parțială a cererii de chemare în judecată faptul că, deși litigiul de muncă a fost suspendat în legătură cu intentarea procedurii de insolvabilitate față de SRL „Ozi Grup”, aflarea unui litigiu de muncă spre examinare timp de aproximativ 3 ani, nu poate fi privită ca o neîncălcare a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

La acest segment, instanța de apel a evidențiat faptul că întinderea duratei de aflare pe rol a cauzei se datorează exclusiv faptului că în perioada 28 noiembrie 2019 – prezent, cauza civilă a fost suspendată.

Pe această cale, instanța de apel a punctat că, prin suspendarea procesului civil pe perioada menționată, reclamantul/apelant Petru Doru a fost împiedicat să obțină o soluție într-un litigiu de muncă, litigii care după natura lor impun o decizie rapidă, respectiv, dreptul lui Petru Doru la examinarea în termen rezonabil a litigiului de muncă, prevăzut de articolul 6 § 1 al Convenției, nu a fost respectat.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul situațiilor prevăzute de Legea insolvabilității.

În conformitate cu art. 262 lit. c) din Codul de procedură civilă, procesul se suspendă până la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești în cadrul procedurii insolvenței – în cazurile prevăzute la art. 260 lit. d).

Potrivit art. 79 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, cauzele cu privire la bunurile din masa debitoare în care debitorul este pârât, iar reclamantul este creditor chirografar și care sunt pendinte la data intentării procedurii de insolvență se suspendă până la reluare de către creditorul chirografar sau până la încetarea procedurii de insolvență. Creditorii chirografari sunt în drept să depună cerere de înaintare a creanțelor în instanța de insolvență. Procedura suspendată poate fi reluată de creditorul chirografar în cazul nevalidării creanțelor în procedura de insolvență.

Raportând circumstanțele constatate la cadrul legal citat supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că este eronată concluzia instanței de apel precum că prin suspendarea procesului civil, în perioada 28 noiembrie 2019 – prezent, Petru Doru a fost împiedicat să obțină o soluție într-un litigiu de muncă, litigii care după natura lor impun o decizie rapidă, astfel, existând o tergiversare a cauzei, ceea ce condiționează aplicabilitatea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Or, în conformitate cu prevederile art. 114 din Codul de procedură civilă, curgerea termenului de procedură se suspendă o dată cu suspendarea procesului. Din ziua redeschiderii procesului, termenul de procedură suspendat continuă să curgă.

Astfel, perioada în care cauza a fost efectiv suspendată, nu poate fi inclusă în calculul duratei procedurilor.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că data expirării termenului în cazul procedurilor civile se finalizează cu adoptarea unei hotărâri judecătorești asupra fondului pretențiilor și care a devenit definitivă.

Pe când, la caz, se constată că prin încheierea din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din 10 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, procesul în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” privind încasarea restanței salariale, a fost suspendat până la soluționarea irevocabilă a chestiunii privind validarea creanței (f. d. 67-68, 70-73).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că din partea lui Petru Doru nu au fost prezentate probe care ar confirma decăderea circumstanțelor care au dus la suspendarea examinării cauzei civile.

De altfel, superficialitatea examinării cauzei de către instanța de apel se atestă și prin faptul că aceasta și-a bazat soluția adoptată doar pe raportul întocmit de Judecătoria Chișinău, sediul Centru privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” cu privire la încasarea restanței salariale, suspendată prin încheierea din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f. d. 55-56).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a examinat cauza și a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru, constatând încălcarea dreptului lui Petru Doru la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” privind încasarea restanței salariale, fără a examina

circumstanțele invocate de reclamantul Petru Doru precum că, după suspendarea examinării litigiului de muncă, la 26 decembrie 2019, având în vedere că SRL „Ozi Grup” se află în procedura de insolvență, a depus cerere de validare a creanțelor.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la materialele dosarului lipsește raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil întocmit de instanța de insolvență, prezentat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, circumstanță care este în contradictoriu cu prevederile art. 4 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Or, norma de drept enunțată stabilește expres că raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Situația analizată denotă faptul că instanța de apel s-a expus asupra tergiversării și examinării îndelungate a procesului judiciar doar în instanța de drept comun, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru, având ca obiect încasarea salariului restant.

Prin urmare, instanța de apel, la adoptarea soluției, nu a elucidat toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

Într-o altă ordine de idei, reieșind din argumentele invocate în cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și potrivit informației publicate pe portalul oficial al Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, anterior, la 27 decembrie 2019, în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, Petru Doru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva SRL „Ozi Grup” cu privire la încasarea restanței salariale, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a sumei de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a prejudiciului material cauzat în sumă de 42 935,58 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată suportate, invocând aceleași circumstanțe de fapt și de drept.

Astfel, prin hotărârea din 25 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din 29 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Ținând cont de cele menționate mai sus, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că prejudiciul moral în mărime de 15 000 de lei, dispus spre încasare de instanța de apel, prin decizia din 31 ianuarie 2023, include și perioada examinată, prin hotărârea din 25 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

În conexiunea celor relatate, este cert că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv, instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

Față de cele de precedent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite cererile de recurs, va casa decizia instanței de apel și va remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Petru Doru, reprezentat de avocata Natalia Vladimirov.

Se casează decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Doru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Judecătoria Chișinău, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Aliona Donos

Diana Stănilă